

Nefndasvið Alþingis
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 2. júní 2022

Efni: Umsögn um frumvarp til breytinga á skipulagslögum (uppbygging innviða), 573. mál

Samtök iðnaðarins (hér eftir „samtökin“ eða „SI“) hafa tekið til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á skipulagslögum, nr. 123/2010 (uppbygging innviða), 573. mál. Samtökin vilja þó koma á framfæri óánægju með vinnubrögð við útsendingu umsagnarbeiðna fyrir umrætt mál. Samtökin hafa skilað inn umsögnum og athugasemdum við vinnslu umrædds frumvarp frá upphafi og eru því verulega undrandi á því að hafa ekki verið gert viðvart með formlegum hætti að umrætt mál er nú aftur til umræðu á þinginu.

Umrætt frumvarp er nú endurflutt en samtökin skiluðu umsögn þann 2. desember 2020 um fyrra frumvarp til breytinga á skipulagslögum, sem lagt var fram á 151. löggjafarþingi. Þar gerðu samtökin m.a. athugasemdir við efnistöð 7. gr. frumvarpsins, sem fjallar um skipulag hvað varðar framkvæmdir vegna flutningskerfi raforku og vísa samtökin til þeirrar umfjöllunar. Samtökin lögðu ennfremur áherslu á að tekið yrði tillit til skýrslu unna af VSÓ ráðgjöf fyrir SI, SA, Samorku og Félag ráðgjafarverkfræðinga (FRV) um málsmeðferð við leyfisveitingar og mat á umhverfisáhrifum, sjá fylgiskjal með umsögn þessari. Samtökin geta því miður ekki séð merki þess í fyrirliggjandi frumvarpi að komið hafi verið til móts við athugasemdir samtakanna.

Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar sé áhersla lögð á græna orkuframleiðslu og þá sér í lagi í tengslum við orkuskipti. Í þeim tilgangi þarf að treysta betur flutnings- og dreifikerfi raforku í landinu, tengja betur lykilsvæði og tryggja afhendingaröryggi raforku um land allt. Því er mikilvægt að hraða eins og kostur er stjórnábyrgð meðferð ákvarðana sem tengjast línulögnum. Samtökin taka undir þau sjónarmið en benda þó á að þörfin er ekki síður fyrir hendi í öðrum tegundum framkvæmda. Telja samtökin mikilvægt að endurskoða núverandi regluverk með það að markmiði að hraða og einfalda málsmeðferð í öllum slíkum málum enda því miður hægt að benda á fjölmörg dæmi þar sem verulegar tafir hafa átt sér stað við uppbyggingu á nauðsynlegum innviðum, þar á meðal raforkuinnviðum. Því er mikilvægt að grípa til markvissra aðgerða en samtökin hafa þó verulegar efasemdir um að boðaðar breytingar í fyrirliggjandi frumvarpi komi til með að hafa slík jákvæð áhrif.

Efasemdir samtakanna við núverandi frumvarp snúa fyrst og fremst að eftirfarandi þáttum:

- *Hlutverki og verksviði Skipulagsstofnunar.*
Stofnuninni er ætlað mjög umfangsmikið hlutverk, að því er virðist á flestum stigum undirbúnings framkvæmda. Samtökin hafa efasemdir um að stofnuninni sé bæði stjórnsýslulega sem og fjárhagslega tækt að taka öll verkefni að sér. Þess ber að geta að í mati á áhrifum frumvarpsins er ekki tekin afstaða til þessa atriðis.
- *Aukin innhýsing verkefna.*
Samtökin lýsa yfir áhyggjum sínum af því að með auknu hlutverki Skipulagsstofnunar, til að mynda í tengslum við aðalskipulagsbreytingar, sé verið að auka innhýsingu verkefna innan stjórnsýslunnar í stað þess að nýta jákvæða krafta einkamarkaðsins með aukinni útvistun. Þar starfa sérfræðingar á sviði skipulagsmála í heilbrigðri samkeppni sem skilar sér í auknum gæðum, skilvirkni og dregur úr kostnaði við veitingu þjónustu á sviði skipulagsmála.
- *Kostnaður framkvæmdaaðila við raflínuskipulag óljós*
Lagt er til töluvert breytt málsmeðferð við gerð raflínuskipulags sem hefur að engu verið kostnaðarmetin og liggur hvergi fyrir hver ætlaður kostnaður verður fyrir framkvæmdaaðila en samkvæmt 13. gr. frumvarpsins er kostnaður við gerð raflínuskipulags greiddur af framkvæmdaraðila. Ekki er tekin afstaða til þess í mati á áhrifum hvort sá kostnaður kunni að aukast frá því sem nú tíðkast eða hvernig gjaldtökunni kunni að vera háttáð. Ráðherra er samkvæmt frumvarpinu falið að gefa út gjaldskrá en ljóst er að hún liggur ekki fyrir við gerð þessarrar umsagnar.

Framangreindu til viðbótar taka samtökin undir þau sjónarmið sem fram koma í umsögn Verkfræðingafélags Íslands dags. 2. júní sl., um sama mál.

Í samhengi við markmið frumvarpsins vilja samtökin aftur vekja athygli á áður nefndri skýrslu um málsmeðferð við leyfisveitingar og mat á umhverfisáhrifum. Í skýrslunni var framkvæmd greining á umræddri málsmeðferð og samhliða lagðar fram tillögur um einföldun ferla. Í stuttu máli leiddi greiningin í ljós að í ferlinu er töluverður tvíverknaður, boðleiðir óþjálpar og ferli óþarflega flókin. Þá kemur þar fram að samanburður við löggjöf nágrannaþjóða staðfesti þá greiningu. Víða eru tækifæri til að einfalda ferla og straumlínulaga til að bæta yfirsýn, draga saman verkþætti og stytta málsmeðferðartíma án þess þó að skerða þátttökurétt almennings og hagsmunaaðila eða vera í andstöðu við tilgang viðkomandi laga. Að teknu tilliti til þeirrar greiningar eru í skýrslunni lagðar fram tillögur til úrbóta og einföldunar á málsmeðferð og leyfisferli framkvæmda sem falla undir lög um mat á umhverfisáhrifum. Er enn á ný skorað á umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis að taka tillit til þeirrar umfjöllunar og tillagna sem þar eru kynntar í stað þess að halda áfram á núverandi vegferð með framlögðu frumvarpi.

Virðingarfyllst,

Jóhanna Klara Stefánsdóttir,
sviðsstjóri mannvirkjasviðs

Lárus M. K. Ólafsson,
sérfræðingur á sviði umhverfis-
og orkumála